

УДК 330.5

А.А. Вдовичен, к.е.н., доцент,
О.Г. Вдовичена, к.е.н., доцент,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

ДИСПРОПОРЦІЙНІСТЬ ІННОВАЦІЙНИХ НАПРЯМІВ СТРУКТУРНОЇ ПЕРЕБУДОВИ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ: ГОРИЗОНТАЛЬНИЙ ТА СЕКТОРАЛЬНИЙ ПІДХОДИ

Анотація

У статті зазначається, що диспропорційна економіка гальмує здійснення технічного прогресу і забезпечення економічного піднесення, оскільки привілейовані галузі не мають цього стимулів, тому що величезні прибутки дістаються їм й без цього, а галузі-жертви не мають власних коштів для розвитку, бо їм нівідкіля їх отримати. Проведене дослідження вказує, що у найближчі роки найважливішими завданнями державної політики мають стати розвиток високотехнологічних перспективних секторів, створення умов для проведення модернізації, технічного переоснащення, перепрофілювання діючих та відкриття нових підприємств. Подальший розвиток економіки України має визначатися спроможністю знайти відповіді на виклики, що сформувалися під впливом глобальних тенденцій розвитку й перетворень у вітчизняній економіці. В статті пропонується розроблення програми структурної перебудови промисловості України відповідно до європейського підходу, що базується на поєднанні горизонтального та секторального підходів. Світові тенденції щодо розвитку пріоритетних технологічних сфер узагальнено за даними світових лідерів виробництва. Наголошується на тому, що Україна має можливості використати імplementацію положень Угоди для модернізації в окремих сферах, визначених у світових трендах.

Ключові слова: диспропорційна економіка, високотехнологічні перспективні сектори, технічний прогрес, інноваційна політика, структурна перебудова промисловості, диверсифікація промисловості, тренди інноваційного розвитку, горизонтальний та секторальний підходи інноваційного розвитку.

А.А. Вдовичен, к.э.н., доцент,
О.Г. Вдовичена, к.э.н., доцент,
Черновицкий торгово-экономический институт КНТЭУ,
г. Черновцы

ДИСПРОПОРЦИЯ ИННОВАЦИОННЫХ НАПРАВЛЕНИЙ СТРУКТУРНОЙ ПЕРЕСТРОЙКИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УКРАИНЫ: ГОРИЗОНТАЛЬНЫЙ И СЕКТОРАЛЬНЫЙ ПОДХОДЫ

Аннотация

В статье отмечается, что диспропорциональная экономика тормозит осуществление технического прогресса и обеспечения экономического подъема, поскольку привилегированные отрасли не имеют к этому стимулов, так как огромные прибыли достаются им и без этого, а отрасли-жертвы не имеют собственных средств для развития, потому что им неоткуда их получить. Проведенное исследование указывает, что в

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

ближайшие годы важнейшими задачами государственной политики должны стать развитие высокотехнологичных перспективных секторов, создание условий для проведения модернизации, технического перевооружения, перепрофилирования действующих и открытие новых предприятий. Дальнейшее развитие экономики Украины должно определяться способностью найти ответы на вызовы, которые сформировались под влиянием глобальных тенденций развития и преобразований в отечественной экономике. В статье предлагается разработка программы структурной перестройки промышленности Украины в соответствии с европейским подходом, основанным на сочетании горизонтального и секторального подходов. Мировые тенденции развития приоритетных технологических сфер обобщены по данным мировых лидеров производства. Подчеркивается, что Украина имеет возможности использовать имплементацию положений Соглашения модернизации в отдельных сферах, определенных в мировых трендах.

Ключевые слова: диспропорциональная экономика, высокотехнологичные перспективные сектора, технический прогресс, инновационная политика, структурная перестройка промышленности, диверсификация промышленности, тренды инновационного развития, горизонтальный и секторальный подходы инновационного развития.

Постановка проблеми. Україна довго затримувала реформування промислової політики та диверсифікацію промислової структури, орієнтуючись на коопераційні зв'язки з пострадянськими республіками та їх ринки, заспокоєна високими доходами від сировинного експорту й непоганою кон'юнктурою цін на сировину і метали. Як наслідок, українська промисловість стагнує і втрачає ринки, не спроможна стати локомотивом відновлення економіки країни і забезпечити продуктивну зайнятість працездатного населення. У програмних документах розвитку країни пріоритети промислової політики взагалі зникли.

Сьогодні саморегулювання вітчизняної економіки характеризується дуже значними перекосами, неефективним розподілом ресурсів та відсутністю гармонійного розвитку. Інтереси приватної наживи значною мірою призводять вітчизняну економіку до колосальних диспропорцій, далеко від того рівноважного стану, у якому вона має бути. Як наслідок, ринок України містить у собі джерело виникнення і посилення диспропорцій й породжує у сучасних умовах механізм спаду й гальмування економічного зростання.

Диспропорційна економіка гальмує здійснення технічного прогресу і забезпечення економічного піднесення, оскільки привілейовані галузі не мають до цього стимулів, тому що величезні прибутки дістаються їм й без цього, а галузі-жертви не мають власних коштів для розвитку, бо їм нівідкіля їх отримати.

Натомість в більшості країн світу відбувається ренесанс промислової політики завдяки її інтеграції з інноваційною та технологічною політикою,

здійснюється перехід на більш динамічні бізнес-моделі у зв'язку із зростанням конкуренції, високою мобільністю капіталів та знань, входженням у нову фазу технологічної революції. В Євросоюзі промислову політику визначено як одну з флагманських ініціатив Стратегії «Європа-2020», яка має забезпечити розвиток потужної виробничої бази, спроможної конкурувати глобально.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У найближчі роки найважливішими завданнями державної політики мають стати розвиток високотехнологічних перспективних секторів, створення умов для проведення модернізації, технічного переоснащення, перепрофілювання діючих та відкриття нових підприємств. Подальший розвиток економіки України має визначатися спроможністю знайти відповіді на виклики, що сформувалися під впливом глобальних тенденцій розвитку й перетворень у вітчизняній економіці.

Дослідження сутності диспропорційності, особливостей структури національної і глобальної економіки та можливостей структурних змін висвітлено у працях вітчизняних науковців: В. Базилевича, В. Близнюк, В. Луцкова, В. Гейця, А. Гриненка, А. Гриценка, П. Єщенка, В. Зимовця, І. Крючкової, Е. Лібанової, І. Луніної, О. Макарової, М. Меламеда, В. Мандибури, Н. Холода, Л. Шинкарук та ін.

Серед зарубіжних науковців досліджували методологію визначення структури економіки і структурних особливостей ВВП: А. Аткінсон, Е. Бем-Баверк, Н. Бердсолл, В. Вілем, К. Дайнінгер, Г. Джордж, А. Дітон, Е. Домар, Л. Ерхард, А. Етціоні, А. Кааса, Н. Калдор, М. Калецкі, Дж. Кейнс, Ф. Кене, Дж. Б. Кларкс, С. Кузнець, С. Леберггт, В. Лексіс, Р. Ліфман, Т. Мальтус, Л. Мізес, Б. Міланович, К. Маркс, Р. Нозік, В. Петті, М. Равалліон, Д. Рікардо, Дж. Роулз, Ж.Б. Сей, М. Сингх Ахлувалія, А. Сміт, П. Срафа, В. Стаффорд, М. Туган-Барановський, Л. Туроу, А. Тюрго, М. Фрідман, Дж. Хосперс та ін.

Наукові розробки зарубіжних і вітчизняних вчених у різних галузях знань стали вагомим внеском у розвиток досліджень з питань структурної політики. Проте план дій щодо реалізації Стратегії «Україна-2020» та Програми діяльності Кабінету Міністрів України (березень 2015 р.) не дає відповідей на питання щодо напрямів і організаційно-економічних механізмів модернізації промисловості. Конче необхідним є переосмислення засад промислової політики, напрямів та інструментів диверсифікації промисловості в нових умовах.

Виклад основного матеріалу. Нами пропонується розроблення програми структурної перебудови промисловості України відповідно до

*ЕКОНОМІКА
ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ*

європейського підходу, що базується на поєднанні горизонтального та секторального підходів (рамкова структура такої програми виносить для обговорення):

- в центрі уваги – реальна та прискіплива оцінка конкурентних переваг ключових секторів промисловості та перспектив їх ресурсного забезпечення і виходу на ринки;

- розгляд цілісних ланцюгів створення вартості – від доступу до енергії і сировини до- і післяпродажного сервісу і повторного використання матеріалів;

- перехід від традиційного галузевого підходу до аналізу і планування сектору до кластерного підходу з акцентом на інтеграцію споріднених видів діяльності, навчання малого і середнього підприємництва у мережах знань та інновацій, партнерство держави і бізнесу;

- держава має бути усунута від впливу на оперативну діяльність бізнесу, але повинна зосередитись на горизонтальній політиці створення рамкових умов для його розвитку: прозоре інвестиційне та конкурентне середовище, розвиток інфраструктури, доступ малого і середнього підприємництва до ресурсів, ринків та фінансів.

У секторальній політиці доцільно виділити чотири пріоритети:

- розбудова ресурсоефективної економіки з акцентом на енергоємні види діяльності: металургію, хімічну, промисловість будівельних матеріалів;

- створення інноваційно-технологічних кластерів у космічній, авіаційній та оборонній галузях з розвинутою дослідницькою базою;

- диверсифікація та кластеризація підприємств, що працюють на внутрішній ринок: в машино-, автомобілебудуванні, виробництві медичної, побутової техніки, електроніки, агровиробництві;

- розбудова сервісної економіки на базі ІКТ, включаючи інтелектуальні бізнес-послуги та креативний сектор, збільшення їх віддачі в економіку країни.

Інвестиційна криза поряд з високими рівнями енергоємності та зносу основних фондів вимагає структурних змін у бік знаннеємних і не капіталомістких виробництв. Особлива увага – до подолання бар'єрів на шляху наукового продукту до виробництва і ринку. Як вихід, пропонується перетворення наукової сфери у сферу високотехнологічних послуг з посиленими вимогами щодо її результативності та орієнтації на попит.

Інструментами розбудови ресурсоефективної економіки є стимули до продуктивного використання підприємствами матеріальних ресурсів, еко-інновацій, ресурсо- та енергоефективних технологій, які впроваджуються разом з екологічними, енергетичними стандартами та стандартами якості.

Важливою передумовою дієвості програми модернізації є створення механізму її координації та оцінки прогресу, наприклад, Керівного комітету з представників зацікавлених міністерств і відомств, бізнес-асоціацій, а також платформ/ініціатив за напрямками горизонтальної політики. За кластерного підходу за координацію відповідає його менеджмент.

Сьогодні в умовах економічної кризи держава має обмаль фінансових інструментів для здійснення масштабної модернізації сектору та стимулювання структурних змін. Водночас для відновлення країни надходять значні кошти технічної допомоги від міжнародних фінансових організацій та окремих країн. Зокрема, Євросоюз здійснює секторальну бюджетну підтримку та спрощує доступ малого і середнього підприємництва та науковців до різних фінансових інструментів, що працюють у Європі. Питання полягає в ефективному використанні цієї допомоги, що має базуватися на оцінці результатів (result-based-management). Цим питанням опікується Мінекономрозвитку, яке є також відповідальним і за формування та реалізацію промислової політики.

ЮНІДО – відділ ООН з промислового розвитку – надає допомогу країнам щодо модернізації промисловості, впровадження сучасних інструментів підтримки конкурентоспроможності малого і середнього підприємництва, переходу на стандарти енергетичного й екологічного управління. Сьогодні в Україні реалізується три проекти ЮНІДО у сфері ресурсо- та енергоефективності, сприяння малим і середнім підприємствам у цих сферах, де основними пріоритетами є:

- інструменти та політика сприяння сталому промислому розвитку;
- сприяння промислому зростанню, технологічному та інноваційному розвитку;
- сприяння інвестиціям, трансферу технологій, обміну знаннями, розвитку партнерств;
- розвиток малого і середнього підприємництва, їхніх кластерів, технологічних платформ, консорціумів, бізнес-зв'язків;
- екологічна сталість, ефективність використання ресурсів та екологічно чисте виробництво, промислова енергоефективність та відновлювані джерела енергії.

Без політики структурних змін у сфері інноваційних технологій диспропорційність економіки буде консервуватися і негативно впливати на можливості і перспективи економічного зростання. Варто зазначити, що саме за лідерство у сфері вискоєфективних промислових технологій конкуруватимуть країни, тому необхідно визначити коло передових

**ЕКОНОМІКА
ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ**

технологій міжнародного наукового простору, які відіграватимуть ключову роль в інноваційному розвитку, принаймні у найближчі п'ять років. Адже комерціалізація результатів НДДКР у таких галузях передових технологій, як інформаційні, космічні, промислові технології, біотехнології, нанотехнології, розробка нових речовин, обумовлюватиме конкурентні позиції національних економік на глобальному ринку.

Світові тренди інноваційного розвитку визначено за пріоритетами, що закріплено у програмних документах країн-інноваційних лідерів:

1. Демографічні зміни, рівень життя та охорона здоров'я.
2. Продовольча безпека, ведення раціонального сільського господарства, дослідження морського дна, біоекономіка.
3. Безпечна, чиста та раціональна енергетика.
4. Енергоефективний зелений транспорт.
5. Протистояння кліматичним змінам, ефективне використання ресурсів та корисних копалин.
6. Інноваційне, рефлексивне суспільство рівних можливостей.
7. Безпечне суспільство.

Світові тенденції щодо розвитку пріоритетних технологічних сфер узагальнено за даними світових лідерів виробництва (табл. 1). Україна має можливості використати імплементацію положень Угоди для модернізації в окремих сферах, визначених у світових трендах.

Таблиця 1

Пріоритетні технологічні сфери*

Сфера	Напрями	Галузі	Товарні групи	Лідери виробництва, топ-5 компаній США та топ-5 компаній інших країн
1	2	3	4	5
Науки про життя	Біохімія, імунологія, генетика, фізіологія, екологія	Фармацевтика, хімічна промисловість, медичне та хірургічне обладнання, ортопедичні пристрої, сільське господарство	Нові методи виробництва для виготовлення медичних препаратів. У підгалузі «медичні прилади» найбільший розвиток очікується в обладнанні для біомедичного моніторингу та хірургічних імплантатах	Johnson & Johnson, Pfizer, Merck, BMS, Lilly, Novartis, Roche, Sanofi-Aventis, GSK, AstraZeneca
Біотехнологія	Медичне та промислове застосування передових наукових відкриттів у генетиці	Хіміко-фармацевтична промисловість, сільське господарство, харчова промисловість, деревообробна	Нові медикаменти, гормони, інші терапевтичні продукти для агрономічного застосування та використання людьми	Illumina, Third Rock Ventures, Second Sight, Monsanto; Genomics England, Kaiima Bio-Agritech

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
Інформація та телекомунікація	Продукти, що спроможні обробити великі обсяги інформації. Галузь ІКТ забезпечує апаратне, програмне забезпечення та послуги, які складають сучасну інформаційну епоху, охоплюючи напівпровідники, телекомунікації, програмне забезпечення для продуктивності або безпеки, комп'ютери, планшети та ігрову сферу. Основні напрямки розвитку галузі ІКТ: технології бездротового зв'язку, можливості кібербезпеки, вбудовані технології	Комп'ютерне та офісне обладнання, радіо-, телевізійне і комунікаційне устаткування та напівпровідники, обчислювальні машини	Супутники зв'язку, радарні апарати, центральні процесори, комп'ютери, модеми, дисководи, блоки управління та інші периферійні пристрої, телефонні апарати та інші засоби зв'язку	Google, Microsoft, IBM, Cisco, Intel; Samsung, Canon, Huawei, Ericsson, Alcatel Lucent
Електроніка	Передові розробки у галузі електронних компонентів (окрім оптико-електронних), що сприяють підвищенню продуктивності та місткості, при цьому зменшені у розмірі	Електронне обладнання та компоненти, спортивне та медичне обладнання	Інтегральні схеми, конденсатори, резистори	ARM Holdings, Google, Intel, Nike, Samsung, Sony,
Оптоелектроніка	Електронні продукти на компоненти, що випромінюють та/або поглинають світло	Оптоелектроніка, напівпровідникова техніка	Оптичні сканери, оптичні CD-програвачі, сонячні елементи, фото чутливі напівпровідники, лазерні принтери, ЖК-екрани	Lumex Inc., Alibaba Group,
Гнучке автоматизоване виробництво	Робототехніка, виробництво станків із числовим програмним управлінням та подібні автоматизовані промислові продукти, що сприяють більшій гнучкості виробничого процесу і мінімізують людське втручання	Електроніка, мікроелектроніка, програмне забезпечення	Роботи, станки з ЧПУ, напівпровідники, компоненти станків	Microsoft, IBM, Salesforce, Red Hat

**ЕКОНОМІКА
ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ**

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
Передові матеріали	Відкриття в еволюції матеріалів, які враховують подальший розвиток та появу інших передових технологій. Продовжується швидке зростання можливостей у сфері нових матеріалів і методологій обробки, знижуючи витрати, що значно посилює виробництво, пов'язане з хімією та фізикою. Це дає змогу застосовувати хімічні та біологічні матеріали в новий спосіб у таких індустріях, як медицина, промисловість та екологія	Хімічна, машинобудування, електротехніка, електронна промисловість, металургія, металообробка	Напівпровідникові матеріали, оптоволоконний кабель, відеодиски	DuPont, Dow, Goodyear, PPG, 3M; BASF, Bayer, Asahi Kasei, Mitsubishi Chemical, Sumitomo Chemical
Авіа- та аерокосмічні продукти	Розвиток автономних транспортних засобів і пов'язаних з ними технологій набуває все більшого значення, експерти виділяють цей напрямок як ключову галузь розвитку на найближчі 3 роки. Інші проривні напрямки – це розвиток технологій кібербезпеки, робототехніка та дрони. Серед нових напрямків пріоритетного розвитку на наступні 2 роки – комерц. космічні технології.	ОПК, повітряні літальні апарати, включаючи космічні	Літаки, вертольоти, космічні кораблі, турбореактивні двигуни літаків, тренажери польотів та авіапілоти, дрони	Boeing, Lockheed Martin, Raytheon, GE Aircraft, UTC Aerospace; EADS, SAFRAN, Thales, Rolls-Royce, Finmeccanica
Військово-промисловий комплекс	Продукти військового призначення	ОПК	Керовані ракети та їхні частини, бомби, торпеди, міни, ракетні пускові установки, вогнепальна зброя	Boeing, Lockheed Martin, Raytheon, GE Aircraft, UTC Aerospace; EADS, SAFRAN, Thales, Rolls-Royce, Finmeccanica
Ядерні технології	Отримання ядерної енергії	Ядерна енергетика, виробництво медичної техніки	Ядерні реактори, їхні частини, обладнання для розділення ізотопів і контейнери з ядерним паливом	Exelon, Progress Energy; Енергоатом (Укр.), Swissnuclear, TEPCO, Росенергоатом, CGNPC, CNNC, E.ON, EnBW, RWE, Vattenfal

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5
Нанотехнології	Вдосконалення технологій та способів виробництва в інших галузях	Виробництво металовиробів, автомобілебудування, оптична промисловість, хімія	Медичні та хірургічні інструменти, спеціальні лаки, сенсори, новітні паливні елементи, нові способи покриття, наноматеріали	Samsung Electronics, Intel
Енергетика	Основні тенденції: компанії, що займаються розробкою технологій для генерації, транспорту, зберігання і ефективного споживання електроенергії та палива, можуть бути як автономними виробниками енергетичних технологій, так і транснаціональними виробниками енергії зі значним витратами на R&D. Виробництво може відійти від традиційних джерел – нафти та газу, а також вітрових турбін або сонячних панелей, і збільшити видобуток енергії за рахунок біопалива, нових методів підвищення нафтовіддачі і сланцевого газу.			GE Energy, Exxon Mobil, Chevron, ConocoPhillips, Itron; Petro-China, Shell, China Petro&Chem, Total, Petrobras

* Джерело: побудовано автором на основі: Horizont 2020; пріоритетні галузі визначено у національних стратегіях: Німеччина – Стратегія в галузі високих технологій 2020; Франція – Національна стратегія наукових досліджень та інновацій, Великобританія – База інвестування в науку та інновації, Інноваційна нація; Австрія – Національна науково-технологічна та інноваційна стратегія 2020; Польща – Національна програма передбачення – Польща 2020; РФ – Стратегія інноваційного розвитку до 2020; Японія – Нова стратегія зростання 2009-2020; Китай – Середньо- і довгострокова програма розвитку науки і технології 2006-2020. науково-дослідні установи та міжнародні організації: The Boston Consulting Group -The Most Innovative Companies 2014: Breaking Through is Hard to Do. National Science Foundationю MIT Technology Review 2014. Battelle Memorial Institute - Global R&D Funding Forecast 2014. CORDIS. OECD.

Україна має певну специфіку щодо впровадження нових технологій. У розвинених країнах основна маса прибутку зосереджена саме у високотехнологічних галузях, в Україні – у середньо- і низькотехнологічних. За відсутності достатніх фінансових ресурсів і механізмів фінансової підтримки інноваційної діяльності на макрорівні, впровадження нововведень фінансується переважно за рахунок коштів підприємств, як і вся інвестиційна діяльність. Отже, нововведення здійснюються лише у тих галузях, які мають достатньо високий рівень рентабельності і можуть виділити на нововведення суттєву частку своїх прибутків.

Тому інноваційна діяльність здійснюється переважно в традиційних видах промисловості, зокрема металургії та хімічній промисловості. На ситуацію впливає також низький попит на інноваційну продукцію.

Обмеженим є доступ приватного капіталу до високотехнологічного сектору економіки України. Слабка система венчурного фінансування не дозволяє консолідувати внутрішні ресурси для спрямування у високотехнологічні галузі. Нерозвиненість внутрішньої корпоративної бази не дозволяє протистояти у конкурентній боротьбі міжнародним високотехнологічним корпораціям. Про слабкість корпоративної ланки наукоємного сектора свідчить низька капіталізація високотехнологічних

підприємств та корпорацій України (у рейтингу найбільших корпорацій України основними лідерами виступають переважно видобувні, нафтопереробні та металургійні корпорації: Запоріжсталь, СКМ тощо; у той час коли, наприклад, корпорації-лідери в сфері приладобудування: ДАХК Артем, ДП ГKB «Південне» ім. Янгеля, Дніпроспецсервіс та інші за своєю корпоративною вартістю поступалися в 30-40 разів підприємствам металургійного комплексу). До того ж вартість вітчизняних високотехнологічних компаній штучно занижена внаслідок того, що недооцінені залишаються нематеріальні активи.

Незначною є активність вітчизняних підприємств у створенні на договірній основі високотехнологічних об'єднань для реалізації окремих науково-виробничих проектів за участю українських підприємств та провідних компаній інших країн.

Отже, для отримання позитивного ефекту від державної політики щодо залучення сучасних технологій перш за все необхідно: поетапний перехід до високотехнологічного виробництва; освоєння за допомогою зарубіжної технології випуску продукції, що не виробляється в Україні; освоєння випуску нових високотехнологічних виробів і вихід з ними на зовнішній ринок; технологічне оновлення пріоритетних галузей вітчизняної промисловості; забезпечення процесу відтворення придбаних технологій на вищому технологічному рівні; диверсифікація джерел залучення нових технологій; створення спеціалізованого органу з оцінки технологій, намічених до впровадження; заохочення впровадження дрібними і середніми фірмами нових зарубіжних технологій; створення фонду фінансової і технічної допомоги підприємствам, які розгортають нову з точки зору національного ринку технологічну діяльність; забезпечення постачальником закордонних технологій підготовки відповідних технічних кадрів; оновлення матеріально-технічної бази наукових установ і виробничих потужностей вітчизняних підприємств. У свою чергу, слід пам'ятати, що ймовірні наслідки реалізації політики залучення сучасних технологій з-за кордону можуть бути як позитивними, так і негативними, завдання держави – мінімізувати негативні наслідки та сприяти позитивним.

Список використаних джерел:

1. Вдовичен А. А. Диспропорциональность процессов информатизации развития мировой экономики / А. А. Вдовичен // Вестник Российского государственного торгово-экономического университета. – Москва : ВРГТЭУ, 2012. – Вып. 9 (68). – С. 22–27.
2. Вдовичен А. А. Інноваційна інфраструктура як фактор регіонального розвитку / А. А. Вдовичен, О. В. Соколюк // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2013. – Вип. I (49). Економічні науки. – С. 130–135.

3. Вдовічен А. А. Розвиток інноваційної інфраструктури на регіональному рівні / А. А. Вдовічен, О. В. Соколюк, І. М. Демянюк // Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні : VI Міжнародний бізнес-форум (Київ, 22 березня 2013 р.). Відп. ред. А. А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2013. – С. 50–53.
4. Вдовічен А. А. Рекомендації щодо подолання проблем диспропорційного соціально-економічного розвитку регіонів України / А. А. Вдовічен // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2014. – Вип. IV (56). Економічні науки. – С. 96–111.
5. Вдовічен А. А. Особливості диспропорційного розвитку менеджменту глобальної економіки / А. А. Вдовічен // Регіонально-кластерна політика у розвитку світової та української економіки : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 квітня 2014 р.). – Чернівці : ЧТЕІ КНТЕУ, 2014. – С. 111–115.
6. Вдовічен А. А. Проблеми диспропорційності розвитку регіонів: європейський досвід та його застосування в Україні / А. А. Вдовічен, А. В. Кругляноко // Актуальні проблеми економіки. – 2015. – Вип. №1(163). – С.220-232.
7. Вдовічен А. А. Особливості управління структурними дисбалансами регіональних ринків праці в умовах цивілізаційних змін / А. А. Вдовічен // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2016. – Вип. I (61). Економічні науки. – С. 55–63.
8. Вдовічен А. А. Особливості управління структурними дисбалансами регіональних ринків праці в умовах цивілізаційних змін / А. А. Вдовічен // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2016. – Вип. I (61). Економічні науки. – С. 55–63.
9. Vdovichen A.A. Role of the modern management of the world triad countries in the disproportional development of global economy [Electronic resource] / A.A. Vdovichen // International Scientific Conference Management 2014 Abstract proceedings. – Faculty of Business and Industrial Management ICIM plus. –2 Ive Andrica, Beograd-Mladenovac, Serbia. – 2014. – Access mode : http://www.mest.meste.org/MEST_2_2014/Sadrzaj_eng.html.
10. Vdovichen A. Influence of the world triad countries management on the disproportional development of global economy / A. Vdovichen // MEST Journal. Management Education Science & Society Technology. – Faculty of Business and Industrial Management of the "Union" University Belgrade, Belgrade, Serbia SZ & Associates, Toronto, Canada. – Vol. 2. No. 2 doi: 10.12709/mest.02.02.02.00 July 15th, 2014. – Serbia. – 2014. – P. 266–273.
11. Vdovichen A. The influence of exhibition activities on regional development in terms of international cooperation / A. Vdovichen, O. Vdovichena // Ekonomiczne studia. Kategorie i teorie ekonomiczne oraz polityra gospodarcza. – Uniwersytet ekonomiczny w Katowicach. – Zeszyty naukowe wydzialowe 176. – Kanowice. – 2014. – P. 179–188.
12. Vdovichen A. A. Peculiarities of GDP Formation and Application in Ukraine and in the EU Countries under the Structural Policy of Proportionality // L. V. Shynkaruk, A. A. Vdovichen // National Economic Reform: experience of Poland and prospects for Ukraine : [collective monograph]. Vol. 2. / Ed. by A. Pawlik, K. Shaposhnykov. – Kielce : Izdevnieciba «BaltijaPublishing», 2016. – P. 191–212.
13. Vdovichen A. Scenario assessment prediction of unbalanced development of the border regions under conditions of civilization changes / A. Vdovichen, O. Vdovichena // Formation strategy of economic structures: the tools and practices: [collective monograph] / Ed. by A. Berezin, M. Bezpartochnyi. – Riga : «Landmark» SIA. 2016. – P. 246–254.

Anatolii Vdovichen, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Olha Vdovichena, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE, Chernivtsi

**DISPROPORTITY OF INNOVATIVE SECTORS OF STRUCTURAL
REORGANIZATION OF THE INDUSTRY OF UKRAINE: HORIZONTAL AND
SECTORAL APPROACHES**

Summary

It is noted that a disproportionate economy impedes the implementation of technical progress and economic growth, since privileged industries do not have the incentives, because huge profits are obtained by them without it, and the "victim" sectors do not have their own means for the development, because they do not have sources for them. The conducted research indicates that in the coming years the most important tasks of state policy should be the development of high-tech promising sectors, creation of conditions for modernization, technical re-equipment, re-engineering of existing ones and the opening of new enterprises. The further development of the Ukrainian economy should be determined by the ability to find solutions to the challenges that have emerged under the influence of global trends in the development and transformation in the domestic economy. The article proposes the development of a program of structural adjustment of industry in Ukraine in accordance with European approach based on a combination of horizontal and sectoral approaches. Global trends in the development of priority technological areas are summarized according to world production leaders. It is noted that Ukraine has the opportunity to use the implementation of the Agreement for modernization in certain spheres defined in the world trends.

Keywords: disproportionate economy, high tech promising sectors, technological progress, innovation policy, industrial restructuring, diversification of industry, trends of innovation development, horizontal and sectoral approaches of innovation development.

References:

1. Vdovichen, A.A. (2012). Disproportionality of processes of informatization of the world economy development. *Vestnik Rossijskogo gosudarstvennogo torgovo-jekonomicheskogo universiteta [Herald of the Russian State University of Trade and Economics]*. VRGTEU, Moscow, vol. 9 (68), pp. 22-27 (in Russ.).
2. Vdovichen, A.A., Sokolyuk, O.V. (2013). Innovative Infrastructure as a Factor for Regional Development. *Visnyk Chernivets'koho torhovel'no-ekonomichnoho instytutu [Bulletin of the Chernivtsi Trade and Economic Institute]*, vol. I (49), pp. 130-135 (in Ukr.).
3. Vdovichen, A.A., Sokolyuk, O.V., Demyanyuk, I.M. (2013). Development of innovation infrastructure at the regional level. *VI International Business Forum «Problems and prospects of development of innovation activity in Ukraine»* (Kyiv, March 22, 2013), Kyiv. nats trad.-ekon. un-t, Kyiv, pp. 50-53 (in Ukr.).
4. Vdovichen, A.A. (2014). Recommendations for overcoming the disproportionate socio-economic development of the regions of Ukraine. *Visnyk Chernivets'koho torhovel'no-ekonomichnoho instytutu [Bulletin of the Chernivtsi Trade and Economic Institute]*, vol. IV (56), pp. 96-111 (in Ukr.).
5. Vdovichen, A.A. (2014). Features of the disproportional development of global economy management. *Regional-cluster policy in the development of the world and Ukrainian*

economics. Mat. International. science-practice conf. (Chernivtsi, April 24-25, 2014). Chernivtsi, pp. 111-115 (in Ukr.).

6. Vdovichen, A.A., Kruhlyanko, A.V. (2015). Problems of disproportionality in the development of regions: European experience and its application in Ukraine. *Aktual'ni problemy ekonomiky [Current problems of the economy]*, vol. 1 (163), pp. 220-232 (in Ukr.).

7. Vdovichen, A. (2016). Features of management of structural imbalances of regional labor markets in the conditions of civilizational changes. *Visnyk Chernivets'koho torhovel'no-ekonomichnoho instytutu [Bulletin of the Chernivtsi Trade and Economic Institute]*, vol. I (61), pp. 55-63 (in Ukr.).

8. Vdovichen, A. (2016). Peculiarities of management of structural imbalances of regional labor markets in the conditions of civilizational changes. *Visnyk Chernivets'koho torhovel'no-ekonomichnoho instytutu [Visnyk of Chernivtsi trade and economic institute]*, vol. I (61), pp. 55-63 (in Ukr.).

9. Vdovichen, A.A. (2014). Role of the modern management of the world triad countries in the disproportional development of global economy. International Scientific Conference Management 2014 Abstract proceedings. Faculty of Business and Industrial Management ICIM plus, 2 Ive Andrica, Beograd-Mladenovac, Serbia. Available at: http://www.mest.meste.org/MEST_2_2014/Sadrzaj_eng.html.

10. Vdovichen, A. (2014). Influence of the world triad countries management on the disproportional development of global economy. *MEST Journal. Management Education Science & Society Technology*. Faculty of Business and Industrial Management of the "Union" University Belgrade, Belgrade, Serbia SZ & Associates, Toronto, Canada. Vol. 2, no. 2 doi: 10.12709/mest.02.02.02.00 July 15th, 2014. Serbia, pp. 266-273.

11. Vdovichen, A., Vdovichena, O. (2014). Influence of exhibition activities on regional development in terms of international cooperation. *Ekonomiczne studia. Kategorie i teorie ekonomiczne oraz polityra gospodarcza*. Uniwersytet ekonomiczny w Katowicach. Zeszyty naukowe wydzialowe 176, Katowice, pp. 179-188.

12. Vdovichen, A.A., Shynkaruk, L.V. (2016). Peculiarities of GDP Formation and Application in Ukraine and in the EU Countries under the Structural Policy of Proportionality. *National Economic Reform: experience of Poland and prospects for Ukraine*, vol. 2. Ed. by A. Pawlik, K. Shaposhnykov. Izdevnieciba «BaltijaPublishing», Kielce, pp. 191-212.

13. Vdovichen, A., Vdovichena, O. (2016). Scenario assessment prediction of unbalanced development of the border regions under conditions of civilization changes. *Formation strategy of economic structures: the tools and practices*. Ed. by A. Berezin, M. Bezpartochnyi. «Landmark» SIA Riga, pp. 246-254.

